

Sygn. akt II Ca 260/14

POSTANOWIENIE

Dnia 13 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Żurawska

Sędziowie: SO Maria Kolcz

SO Małgorzata Mróz

Protokolant: Violetta Drohomirecka

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2014 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z wniosku U. K.

przy udziale T. U.

o stwierdzenie nabycia spadku po J. U.

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wałbrzychu

z dnia 4 lutego 2014 r. sygn. akt VIII Ns 757/13

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać

Sądowi Rejonowemu w Wałbrzychu do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt II Ca 260/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 4 lutego 2014 r., Sąd Rejonowy w pkt I stwierdził, że spadek po J. U., zmarłym dnia 28 lipca 2013 r. w W., ostatnio zamieszkałym w W. na podstawie ustawy nabyły żona T. U. w 1/2 części oraz córka U. K. w 1/2 części, zaś w pkt II nakazał uiścić uczestniczce T. U. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wałbrzychu kwotę 85 zł tytułem kosztów sądowych.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca J. U., ostatnio zamieszkały w W., zmarł w dniu 28 lipca 2013 roku w W.. W dniu śmierci pozostawał w związku małżeńskim z T. U.. Spadkodawca miał jedno dziecko, córkę U. K.. Uczestniczka postępowania T. U. w dniu 14 stycznia 2014 roku złożyła oświadczenie o przyjęciu spadku wprost po swoim zmarłym mężu J. U.. Nie toczyło się żadne postępowanie o niegodność dziedziczenia po spadkodawcy. Nikt ze spadkobierców nie zrzekał się dziedziczenia. Nie toczyło się również wcześniej żadne postępowanie spadkowe po zmarłym i nie był sporządzony

przez notariusza poświadczony akt dziedziczenia. W skład spadku nie wchodzi gospodarstwo rolne. Spadkodawca nie pozostawił testamentu.

Rozważając tak ustalony stan faktyczny, Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, iż wniosek co do zasady zasługiwał na uwzględnienie. Sąd oparł się na dokumentach przedłożonych do akt sprawy w postaci odpisów skróconych aktów stanu cywilnego spadkodawcy, wnioskodawczynie i uczestniczki postępowania, albowiem autentyczności i zgodności tych dokumentów z rzeczywistym stanem rzeczy, wnioskodawczynie ani też uczestniczka postępowania nie podważały, jak również nie ujawniły się okoliczności, które osłabiałyby zaufanie do ich wiarygodności. Ponadto, Sąd oparł się na treści złożonych przez spadkobierców ustawowych zapewnień spadkowych. Mając na uwadze treść art. 926 §1 i 2 kc, art. 931 § 1 kc, art. 1015 § 1 kc, art. 1012 kc oraz art. 1026 kc, Sąd Rejonowy przyjął, iż do ustalenia kręgu spadkobierców po zmarłym J. U. mają zastosowanie reguły dziedziczenia ustawowego albowiem spadkodawca nie pozostawił testamentu. Nadto, w toku postępowania ustalono, że nie toczyło się wcześniej żadne postępowanie o niegodność dziedziczenia po spadkodawcy, nikt ze spadkobierców nie zrzekł się dziedziczenia, nie toczyło się wcześniej postępowanie spadkowe po zmarłym oraz nie był sporządzony przez notariusza poświadczony akt dziedziczenia. Sąd ustalił również, że spadkodawca w chwili śmierci był żonaty oraz miał jedno dziecko. Żona spadkodawcy złożyła przed Sądem Rejonowym w Siedlcach, w ustawowym terminie, oświadczenie w przedmiocie przyjęcia spadku po zmarłym mężu. Marginalnie jedynie Sąd zaznaczył, że brak stosownego oświadczenia uczestniczki postępowania T. U., skutkowałby z mocy art. 1015 §2 kc prostym przyjęciem przez nią spadku po J. U., co miało miejsce w przypadku córki spadkodawcy- U. K.. Sąd stwierdził zatem, że spadek po zmarłym J. U., na podstawie ustawy nabyły: żona T. U. w udziale 1/2 i córka U. K. w udziale 1/2. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 kpc, zatem zgodnie z wyrażoną w tym przepisie zasadą, obciążył uczestniczkę postępowania T. U. kosztami sądowymi w postaci opłaty od złożonego przez nią oświadczenia (50 zł) oraz wydatkami związanymi z dojazdem sądu wezwanego na przesłuchanie uczestniczki w jej aktualnym miejscu zamieszkania (35 zł).

W apelacji od powyższego postanowienia zatytułowanej „pismo proceduralne”, uczestniczka, podniosła, iż przeglądając rzeczy pozostawione przez jej ojca w mieszkaniu w Z., znalazła ona spośród rękopisów, testament z którego treści wynika, że spadkodawca do dziedziczenia powołał wyłącznie ją, na dowód czego załączyła ona ww. testament . Mając na uwadze powyższe, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja podlegała uwzględnieniu.

Jakkolwiek dokonane przez Sąd Rejonowy, w oparciu o przeprowadzone w sprawie dowody, w tym przede wszystkim zapewnienia spadkowe wnioskodawczynie oraz uczestniczki, ustalenia faktyczne były prawidłowe, a przeprowadzona ocena materiału dowodowego i będące jej następstwem rozważania prawne - trafne i nie budzące zastrzeżeń, to jednak, po wydaniu przedmiotowego postanowienia, zaistniały nowe, nieznanne dotąd Sądowi okoliczności, uzasadniające uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Otóż, wraz z apelacją skarżąca dołączyła testament holograficzny sporządzony przez J. U. w dniu 24 czerwca 2006 roku. W związku z powyższym konieczne jest wydanie orzeczenia kasatoryjnego przewidzianego w art. 386 § 4 kpc. Przeprowadzenie bowiem całego postępowania dowodowego przez sąd odwoławczy i – po dokonaniu jego oceny – wydanie orzeczenia co do istoty sprawy, ograniczyłoby merytoryczne rozpoznanie sprawy do jednej instancji i w konsekwencji prowadziłyby do pozbawienia stron prawa do postępowania dwuinstancyjnego. Trzeba mieć przy tym na względzie, że charakterystyczna dla procesu cywilnego zasada kontradiktoryjności w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku ustępuje miejsca zasadzie działania sądu z urzędu. Zgodnie bowiem z art. 670 § 1 kpc, sąd spadku z urzędu bada kto jest spadkobiercą. W szczególności bada, czy spadkobierca pozostawił testament, oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament u niej się znajduje. Jeżeli testament zostanie złożony, sąd dokona jego otwarcia i ogłoszenia. W tym zatem zakresie, niezależnie od wniosków, sąd powinien podejmować czynności dopuszczalne według stanu sprawy, jakie uzna za potrzebne do uzupełnienia materiału i dowodów przedstawionych przez uczestników postępowania. Dopiero w oparciu o stosowne dowody, Sąd oceni uzupełniony w ten sposób materiał dowodowy zgodnie ze wskazaniem zawartym w przepisie art. 233 § 1 kpc w

zw. z art. 13 § 2 kpc, po czym wyda stosowne postanowienie, mając także na uwadze, że ewentualne uzasadnienie orzeczenia powinno zawierać elementy wskazane w art. 328 § 2 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc. Ponadto, przy ponownym rozpoznaniu sprawy obowiązkiem Sądu Rejonowego będzie, stosownie do treści art. 649 § 1 kpc, otwarcie i ogłoszenie złożonego testamentu, a w razie zgłoszenia zarzutów, bądź powzięcia – przy badaniu treści i formy – przez Sąd z urzędu wątpliwości, ocena jego ważności.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 4 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Wałbrzychu do ponownego rozpoznania.